

SABADELLENCES

Semblança: Muriel Casals Couturier

Economista i Vicerectora de Relacions Exteriors de la UAB

Pere Font i Grasa

Per escriure amb propietat, els titulars haurien de ser més amplis, expressius i complets; com ara: Doctora en Economia, professora titular de Fonaments de l'Anàlisi Econòmica. Ha fet recerca sobre: Economia política i història del pensament econòmic. Actualment és Vicerectora de Relacions Exteriors i de Cooperació Interuniversitària des de l'any 2002, en formar part de l'equip del rector Lluís Ferrer.

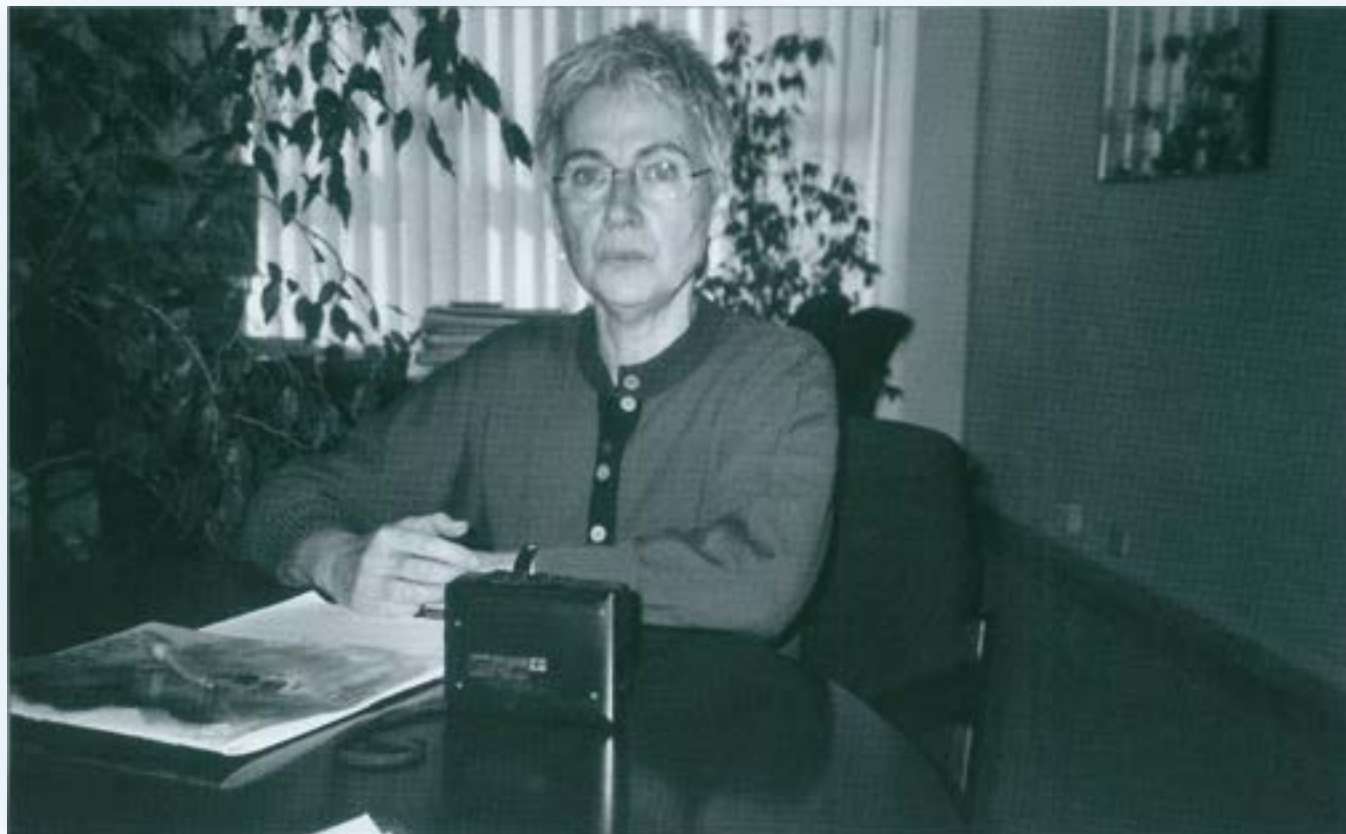
Per escriure ras i curt: Sabadellenca, filla de l'advocat Lluís Casals i García. Com diuen al meu poble: "Bé, sí, entesos: ja se de qui parreu".

La conversa te lloc al despatx del vicerectorat. És un migdia tranquil de febrer. En plena campanya pre-electoral de les legislatives. Són dies agitats en fer-se pública l'entrevista Carod-Eta. El tripartit que governa Catalunya està passant una dura prova de foc que li arriba des del sector dretà d'aquí i d'allà...

Anem per ordre. D'antuvi refem aquelles primeres inquietuds de la jove estudiant. La Muriel ens explica aquella experiència viscuda a les aules del món universitari.

La tesi pel doctorat versava sobre "La indústria tèxtil a la primera guerra mundial" que em dirigí el professor Jordi Nadal, que va ser un dels fantàstics docents d'aquella Facultat de la Universitat de Barcelona. A través de la història econòmica

d'Espanya i del món, ens ensenyava dues disciplines: Història i Economia, que sempre han anat relligades. En acabar la carrera, vaig treballar durant un parell d'anys al servei d'estudis de Caixa Sabadell que dirigia el professor Lluís Barber. En crear-se la Universitat Autònoma al campus de Bellaterra, el professor Nadal, i d'altres, com ara en Serra Ramoneda, van integrar-nos-hi. Com també d'altres que havien estat expulsats de la docència. De fet el primer degà fou el doctor Joan Sardà i Dexeus. Uns inicis impulsats des de la heterodòxia que despertà moltes il·lusions i moltes esperances que amb el transcurs dels anys s'ha vist com s'han anat complint. D'entrada vaig treballar en

el muntatge de la biblioteca de la nova Facultat, alhora que seguia el curs de doctorat. Amb molt bon criteri el professor Sardá establí un sistema de treball: Per muntar una universitat nova el primer que calia fer era formar els professors i no posar-nos-hi, així per les bones. Durant el primer curs no admeteren alumnes; només cursos de doctorat amb un grup de professors joves, de llicenciats que volien accedir al doctorat. Fou fantàstic. Treballarem moltíssim... En aquell moment el sistema aplicat fou absolutament nou. La meua tesi sobre la indústria tèxtil i la repercussió d'aquella gran guerra, pretenia demostrar la vocació globalitzadora d'una ciutat que com Sabadell li afectava molt directament tot allò que passava arreu del món.

Diuen els llibres de la història local que **l'Avinguda 11 de Setembre**, allà per l'any 1919, la van batejar **Avinguda 11 de Novembre** per tal de conservar la memòria de la data de l'armistici de l'any 1918, que tants bons dividends havia donat, i els que encara multiplicaria en un immediat futur a la indústria. Com així sembla que va ser.

Li comento aquest fet puntual a la Muriel. No se li fa estrany. Justifica l'ancestral anècdota del nomenclàtor urbà amb raonament economicista dels manaires de l'època.

En cercar dades per la tesi vaig llegir com la premsa de l'època feia la comparació entre la borsa de Madrid, que pràcticament no reacciona el 1914 en esclatar la guerra; i en canvi

la de Barcelona no s'enfonsa però poc li falta pel "catacrac". La interpretació des de Catalunya no és que la borsa barcelonina sigui tan feble, sinó que està lligada al món real. Lògicament quant al món hi ha un succés de grans dimensions com la gran guerra, la borsa de Barcelona en surt perjudicada. En arribar la pau, l'armistici de l'11 de novembre, Sabadell ho celebra perquè la pau pot aportar feina, comandes, comerç...tranquil·lilitat a les transaccions, al transport. En fi, és una part industrial que mira cap Europa, en aquella globalització a la qual fins aleshores no hi jugava la resta d'Espanya. De fet l'opinió sobre aquella època venia estimulada per professors com en Santiago Roldán, que després va venir a la UAB, essent degà d'Econòmiques i Joan Muñoz. Tots dos havien fet un treball sobre "La consolidación del capitalismo español: 1914-1920". Llegint aquella tesi, amb els ulls d'economista en formació, catalana i de Sabadell, m'adono que el que ells explicaven no era el mateix que havia passat aquí. Vaig tenir ganes de comparar i veure un sector consolidat com el tèxtil. Un funcionament del mercat que no genera negocis especulatius, com passava en els sectors més monopolístics de la resta de l'Estat.

Ben aviat entra de professora ajudant a la UAB on ha desenvolupat tota la seva vida professional. Naturalment amb sortides a reunions i congressos a Espanya i a l'estranger. És titular del Departament d'Economia i Història

Econòmica; es a dir: les dues disciplines que més li satisfan. La conjuntura dinàmica de la vida universitària l'ha portat fins aquest vicerectorat on es viu amb intensitat el pols del campus. Com aquell que diu: Un campus internacional que no coneix fronteres.

Sovint, però, has sortit de l'aula per compromisos socials de divulgació econòmica de base.

Sempre m'ha agradat molt la divulgació. Això m'ha donat una certa experiència en explicar coses relativament complicades de manera fàcil. M'agrada fer feines de divulgació. He participat en nombrosos cursos per posar a l'abast de la gent dels barris la història i com s'ha mogut l'economia de la ciutat. La col·laboració de la UAB amb l'Ajuntament de Sabadell, per citar un exemple, em va portar a conèixer a fons els barris i la seva gent. Crec en la tasca social que considero és útil, és bona per acostar la universitat a la gent. Reconec que és un estil de professor que avui en dia no és valorat. Sóc conscient que he fet menys recerca profunda. Estones em sento una mica culpable perquè no he arribat a fer allò que hom en diu la gran recerca, o bé publicar sovint a les revistes d'impacte dins l'àmbit que et correspon. Vull dir que és segur que avui en dia no hi ha cap professor o professora joves que li passi pel cap fer una carrera tan dispersa com la meua. Ara s'afanyen a publicar i publicar. Crec que es pot viure d'una manera menys competitiva i més orientada a la societat a partir de la divulgació dels teus coneixements. Unes pinzellades així són bones i indispensables

La Muriel recorda de manera especial -per citar-ne una de les seves darreres activitats divulgadores -l'explicació als barris sabadellencs de com s'aplicaria la implantació de l'euro. En definitiva: el perquè de tot plegat del trasbals econòmic que la moneda única representava.

Parlem de França, dels records de la diàspora del pare, Lluís Casals, del Sabadell de la teva infantesa i joventut.

Suposo que era un Sabadell molt gris. Clar que quant ets petit no t'adones...Recordo les complicacions per anar a França a veure la família de la meua mare amb un cotxe ben atrotinat. El pare, que sempre havia estat molt belluguet ens portava fins Avignon a visitar els parents i, més amunt, fins a Saint Etienne, a casa l'àvia materna...De l'escola recordo l'Acadèmia Miralles, que era com una petita illa de civilització, una illa liberal. Dissortadament no tenien permís per impartir el batxillerat i em matricularen a les Escolàpies. Érem poques les alumnes de batxillerat i malgrat algunes mancances pròpies de l'època, fou bastant estimulant intel·lectualment. Però des de sempre he mantingut un més gran record del meu pas per l'Acadèmia Miralles.

Després arribaria la facultat d'Econòmiques, allí a la Diagonal de Barcelona. Època de creixement personal i intel·lectual. De l'activitat política a través del Sindicat Democràtic d'Estudiants (SDEUB). Assistint a les classes de professors que com Nadal, Sacristán i Estapé... els estimulen a "llegir" la realitat del país dins un context global.

L'experiència diària del viatge d'anada i tornada amb el tren elèctric, "els catalans". Aquell comboi de tres quarts de vuit del matí, el contacte multidisciplinar entre els futurs advocats, economistes, metges, enginyers, arquitectes. Una petita meravella d'intercanvi d'idees. No calien telèfons mòbils, que òbviament no existien. Tots eren futuribles, sense que ho sabessin. Tots i totes eren la generació del gran canvi que el país esperava. Encara que una majoria no se n'assabentessin fins uns quants anys més tard.

Per cert: ¿ qui escriurà algun dia, abans no sigui massa tard ,sobre les pàgines viscudes al ja famós tren de **tres quarts de vuit** ?. Un tren

DESLOCALITZACIÓ

És llei de vida econòmica. I així ha de ser si volem que els països industrials creixin i puguin comprar-nos els serveis que nosaltres produïm. De tota manera i malgrat que abans he fet apologia dels serveis, no crec que hàgim de renunciar del tot a la indústria.

Crec que no es sa. Un exemple el tenim amb Alemanya, país molt desenvolupat amb els salaris més grans del món i amb excel·lents condicions socials, malgrat els retalls actuals, però que continua essent un país amb base industrial important. No crec que s'hagi de permetre alegrement la desindustrialització de Catalunya. Ara bé, una indústria amb una elevada productivitat, una part petita de persones "aprimant-se" com ha passat a l'agricultura. Si fèssim servir bé la intel·ligència per distribuir més i millor els resultats del procés econòmic, això voldria dir que viuríem millor; tindríem més temps per anar al cinema, als concerts... L'objectiu desitjable seria que les fàbriques produïssin més amb menys hores de treball. No sabem redistribuir el resultat més que lligant-ho a les hores de treball, ens estem fent un embolic. Una societat cohesionada vol dir una societat més de classe mitjana; on ningú es tan ric i ningú es tan pobre i on tothom fa una mica de tot. Sovint la deslocalització -que per cert sempre ha existit- es converteix en titulars periodístics d'escàndol i el cas concret en poc temps ja no se'n parla. Caldria seguir la notícia al cap de dos o tres mesos. Veure si aquells centenars de persones tenen o no tenen feina. Moltes vegades la situació acaba essent menys dramàtica del que els titulars donen a entendre. No vull dir amb tot això que no hi hagi gent que pateixi pel tancament, que segur que passen un mal tràngol. Però en la majoria dels casos hi ha recolocacions o noves vies cara al futur.

(Dels treballs de divulgació de la Muriel Casals Couturier, recomanem: "**Después del euro, la fiscalidad común**" publicat a *La Vanguardia* el 17 de març de 2002, pàgines 26 i 27. Sobre la figura del seu pare: Lluís Casals i García, el ja esmentat QUADERN n° 92 de l'octubre de 1993. També remeto el lector al QUADERN n° 77 del febrer de 1991, on es publica una de les seves habituals *Cartes obertes*, que en escriure sobre els símbols que identifiquen un poble, te avui, 13 anys més tard, plena vigència).

on corrien les notícies talment com si fos un parlament de paper. Un tren on totes i tots s'afanyaven a citar-se per continuar l'amistat; la conxorxa anti-franquista o el primer amor.

Potser també bull massa a la meua imaginació les històries d'aquell tren rigorosament farcit d'estudiants que anaven a Barcelona. De quant Bellaterra encara dormia en el silenci dels burgesos i l'estació-xalet en prou feines despaxava mitja dotzena de bitllets. De quant l'estació de Sant Joan no existia: Ni l'autopista. Ni el campus. Ni l'eixam de cases adossades de Sant Cugat.

Cinquanta minuts llargs d'anada i cinquanta més de tornada. Llarga vida al tren de tres quarts de vuit: "...que no tiene quien le escriba"

Foren uns anys -confessa la Muriel- de contactes amb estudiants d'altres facultats. O bé les reunions al club d'estudiants del carrer Sant Pau. Això de ser jove és fantàstic. Estàvem plens d'esperances. Ens imaginaven com havia de ser el país. Somiàvem. Era la nostra aportació d'un petit gra de sorra que ha servit, crec, perquè ara el país sigui una mica millor. Val a dir que en aquelles circumstàncies el meu percentatge d'heroisme fou zero. Sóc molt poruga. Al sindicat d'estudiants, a la lluita antifranquista feia molta feina de base: reunions, manifestacions. Sempre donant suport des de segona fila. Naturalment que vaig córrer davant dels "grisos". Em vaig apuntar al PSUC, conscient de considerar que era un partit catalanista i d'esquerres. Continuo essent fidel a Iniciativa per Catalunya i simpatitzant d'ERC. Allò més agosarat que he fet a la política fou l'entrar a formar part del consell d'administració de la Corporació Catalana de RTV, durant el període 1984-1988. Vaig viure des de dins les primeres passes de TV3 i Catalunya Ràdio. En aquells moments em semblava, i encara m'ho sembla ara, que les emissores haurien de mantenir-se lliures de les pressions polítiques del govern de torn, en bona part, mitjançant l'autofinançament. Mitjans que no han de dependre tan de qui et paga ni de qui et nomena. Malgrat el meu interès i el rigor amb que estudiava les propostes, l'experiència em reportà una dosi d'humilitat en adonar-me com tot plegat era un moviment de majories i minories polítiques, malgrat que el que tu diguessis fos assenyat, raonable i d'aplicació beneficiosa. En definitiva la capacitat decisòria del nostre Parlament es molt limitada; en part per la falta de cultura democràtica.

Després de 23 anys les eleccions han permès la formació d'un govern de tres partits: ¿què en podem esperar del tripartit?

Ara molta més gent parla de política. Aquesta tensió política provocada pel tripartit no és dolenta, perquè ens vé a demostrar que els ciutadans estan atents a tot el que pot passar. A més, amb diferents partits coalligats al govern, és indubtable que es vigilen l'un a l'altre. Aquesta circumstància entronca amb una cultura política molt europea a on sovint no hi ha majories absolutes. Crec que també és bo per la cultura democràtica tenir a l'oposició un partit que ha tingut una llarga experiència de govern. És evident que a CiU li sap molt de greu haver perdut el poder... Si ho fan bé a l'oposició poden enriquir tan el funcionament del nou govern amb crítiques constructives en base a la pedagogia política.

Quines vinculacions socials, culturals i polítiques mantens amb Sabadell?

Mantenir el grup d'amistats de tota la vida quant vius a Barcelona, no sempre és fàcil. Vinc sovint a casa a visitar la mare i la germana ... Al Cine-Club, a les estrenes dels Amics de l'Òpera. Sóc membre del Consell Català del Moviment Europeu, herència del meu pare. Aquest europeisme que ha de representar la construcció d'una pàtria més amplia. Penso que als catalans ens va bé perquè estem una mica massa obsessionats per la construcció de la nostra pròpia pàtria; que ho necessita, evidentment, però que ens va bé relativitzar-ho dins el conjunt europeu. En poques paraules: estem refent Catalunya, però també estem refent Europa, amb els nous països que s'hi afegiran el mes de maig. Com activitat més actual, sóc tresorera de la nova junta directiva de l'Ateneu Barcelonès que presideix l'arquitecte Oriol Bohigas.

Tal i com ha anat desenvolupant-se el país, la societat, el relleu generacional, en definitiva: T'apuntes a l'encís o al desencís?

Mai no he estat excessivament encisada. Jo no m'apunto al desencís. Sóc bastant ingènua en molts aspectes de la vida. M'apunto a l'entusiasme com a norma. Per tant: desencís, no.

Formes part del que se'n pot dir "classe mitja intel·lectual"?

M'agrada això de classe mitja intel·lectual. M'hi sento representada. Com tots els que mai no aspiren a ser una persona top. Dos exemples: Jo tinc una filla de 32 anys que viu a Londres i treballa a la BBC on agafa experiència professional dins d'un nivell mig. Si tornés, aquí li exigirien estar a dalt de tot... o bé al nivell més baix. Ens fa falta un terme equidistant per tal que les persones puguin sentir-se còmodes, respectades dins del seu àmbit. Que l'afany de superació no els produeixi un ascens artificial o una caiguda injusta. Com diu l'Ignasi Riera: Per mesurar el bon funcionament de la cultura d'un país, cal mirar els llibres de butxaca que consumeix

Sant Pere, 22 • Tel. 93 726 19 59
SABADELL

ALTA SASTRERIA
DE LUXE
Plaça Sant Roc, 5
Tel. 93 725 59 29 - Sabadell

la gent. De llibres d'alta cultura, fins i tot als països més humils en pots trobar. El que hauria de comptar són els llibres de butxaca que la gent llegeix al tren, al metro, al bar. Això és el que fa un coixí social vivible, estimulante per anar creixent com a classe mitja intel·lectual.

En general com veus la universitat d'avui en dia ?

Sóc dels que creu que la universitat ha de recuperar la seva tradició original de formació global, de formació bàsica, i no amb aquesta obsessió per l'especialització. Segons el professor John Stuart Mills, qui en el segle dinou ja deia que la universitat no és un lloc de formació professional: Aquí no s'han de fer metges, advocats o enginyers, aquí cal fer ciutadans cultes. La universitat ha de donar cultura. Bàsicament la cultura de les matemàtiques, la gramàtica, la història... Jo entenc que qualsevol universitari ha de saber els grans temes que configuren la cultura universal. Si tenen el cap ben posat damunt les espatlles, les altres coses de la disciplina puntual que triï són fàcils d'aprendre en base a l'entrenament. Ara mateix Europa està divulgant l'anomenat document de Bolonya, que és fonamental per la convergència dels estudis superiors. El govern del PP, en lloc de la convergència europea promou la divergència...La proposta europea és fer un ensenyament bàsic de tres anys. No podem seguir com fins ara d'una llicenciatura ràpida per passar a doctorats i masters sense solta ni volta. La proposta de Bolonya ve a dir-nos: Cal viure en una societat que quant més saps ets més feliç, ets més lliure, i on et podràs enfrontar als teus presumptes superiors amb les armes del coneixement i a no aguantar segons quines males pensades. La possibilitat d'avançar en la cultura ha d'estar més oberta: Abans Sócrates i la llengua llatina, és un dir, per avançar intel·lectualment. Que a les persones els sigui fàcil el moviment professional d'un lloc a l'altre; que un jove pugui adquirir experiència havent estudiat un període de

temps a Espanya, un altre a ...Itàlia i si convé, un tercer a Alemanya. Perquè un cop format, la feina també el pot portar als quatre cantons d'alguns d'aquests o altres països.

La UAB és la universitat de Sabadell, del Vallès ?

És la universitat de l'Àrea Metropolitana de Barcelona. Jo em sento molt patriota de Sabadell, però entenc que la ciutat forma part de l'àrea d'influència barcelonina. Ens agradi o no, això és així.. El tren ja és un "metro" i ens uneix per un cantó i per l'altre del Collserola. L'Autònoma és metropolitana, barcelonesa, vallesana...També té, però, la vocació de "ser" i "estar" al món. Els meus predecessors al Vicerectorat de Relacions Exteriors i de Cooperació Interuniversitària han fet intercanvis de relació privilegiada amb moltes universitats d'arreu del món. Com en l'àmbit de l'empresa, hi ha molta competència i cal associar-se per col·laborar i fer operacions conjuntes amb la Xina, Mèxic, anant de bracet amb els britànics i francesos. Per citar uns exemples

Parlem dels temes d'economia, la teva especialitat. Tenim una Europa de moneda única, però cal anar a l'Europa d'una sola fiscalitat. Anant més enllà: Una Europa d'un mateix preu equivalent pels bens i serveis. ¿Veus possible arribar-hi?

Doncs sí, ho veig possible, quan semblava impossible anys enrera l'Europa d'una sola moneda. Volem visualitzar que volem ser "uns" i ho fem a través de l'euro. Però no n'hi ha prou. Una part important de la política econòmica, que és la política monetària, la que decideix el preu del diner, que la decideix la taxa de canvi, la relació de l'euro amb el dòlar, igual la que li convé a Alemanya no és la mateixa que li convindria a Espanya i no hi ha cap altre remei més que acceptar-ho. Aleshores això com es compensa?. Doncs a través de la política fiscal. De manera més fàcil. La fiscal és la repartidora: cobrar impostos amb una mà i donar subvencions i ajuts amb l'altra mà. Ara com ara això es fa individualment a cada país. No tenim una sola mà europea, que encara es molt petita per compensar les dificultats de la moneda única. Hi ha un responsable, Comissari d'Economia, hi ha un governador del Banc Central Europeu, però no tenim el contrapunt de l'hisenda pública. Alemanya s'ha cansat de pagar, França tres quarts del mateix i cal que tots plegats ho refacin amb la Constitució projectada. Els fons de cohesió ha de donar pas a un nou sistema: Les nacions més pobres que tants de diners hem rebut; des d'Espanya fins a Grècia ens trobarem ara amb un nou grup de socis que estan per sota del nostre nivell. En definitiva, no crec que hi hagi una Europa políticament forta fins que no s'assoleixi una clara política conjunta fiscal. No ignoro les reticències de molts països a cedir el paper de la fiscalitat a un ens superior. Penso també que els catalans som un exemple molt bo perquè som molt lliures i molt moderns, ja que rarament hem tingut estat propi, ens sembla molt bé la desaparició dels estats a partir de la cessió de la fiscalitat. Espanya, Gran Bretanya, França, mols centralistes, els raca molt cedir aquesta parcel·la de poder. L'esborrany de la constitució europea manté el pols de tots aquells que no volen perdre protagonisme. Hi ha qui diu que potser caldria anar més a poc a poc, que abans cal digerir l'ampliació. Inevitablement si anem de pressa, uns quants ho podran resistir i altres es quedaran sense alè a mig camí. El procés és prou important, prou positiu i irreversible, que cal que acabi bé. Potser no cal córrer tant.

Parlant d'economia aplicada amb una experta: A escala familiar la preocupació dominant quina és, ¿pagar la hipoteca o les despeses del dia a dia?

La preocupació per la hipoteca, sens dubte. El mercat de l'habitatge està pitjor que a la resta d'Europa. Aquí la gent compra i no lloga. Sol dir-se que es més barat comprar un pis perquè les quotes dels interessos son baixos. Una bona part del pensament econòmic de les famílies es redueix a reunir ingressos per abonar la hipoteca. Tenim la cultura del posseir i no la cultura d'usar. Al llarg de

la vida les necessitats són diferents: més cultura del llogar, pagar per l'ús més que no pas pagar per la possessió obsesiva de bens i serveis. El consumisme ens està bombardejant. Si no comprem no som bons ciutadans, no fem moure l'economia. Comprem de manera desesperada, compulsiva de tot: samarretes, faldilles, pantalons, moda i més moda. És materialment impossible absorbir i consumir-ho tot alhora. Hauriem de diversificar més i més, com un bon amic londinenc que sol dir-me: "Ja no compro objectes; ara compro serveis", des d'abonaments teatrals a menjar fora de casa o visitar exposicions amb guia inclòs, etcètera. És com la bogeria de pagar hipoteca per la segona residència, aquesta renglera inacabable de construccions irracionals que malmeten la costa i l'interior del nostre petit país. Jo els preguntaria: I viure, ¿quant?. Les necessitats solen ser ben diferents segons la piràmide d'edat i cal que ens hi adaptem.

L'economia de Sabadell en un món global des d'un punt de vista de l'empresari "mitjà": Com ho veus?

Sabadell continua venent, exportant milers de metres de llana, amb molta menys gent treballant-hi. Sabadell funciona industrial i comercialment perquè ha diversificat molt i molt la seva activitat. Això és del domini públic. L'empresari de la petita i mitjana empresa ha tingut dificultats, però se n'ha sortit aguantant una fiscalitat que no ha estat prou comprensiva amb les firmes familiars. Crec que cal fer la distinció tradicional entre empresaris i rendistes. L'empresari és molt respectable. A mi em fa una certa angunia la mentalitat dels anomenats rendistes que viuen de l'especulació. D'alguna manera el benefici financer, que ha estat molt gros en aquests últims anys, fa el paper que en els segles divuit i dinou s'atribueixen a les rendes de la terra; el terratinent que xuclava una part de la renda del sistema financer. Això és dolent. Tots plegats en som còmplices perquè hi ha massa gent que pensa que és més fàcil comprar i vendre papers; o comprar i vendre totxo, que treballant de valent per ser un emprenedor creatiu.

SUR LE PONT D'AVIGNON...

El pare va marxar amb l'exèrcit dels perdedors cap a França l'any 1939, on l'enganxa de ple la guerra europea. Col·labora amb la resistència. Viu a Saint Etienne on coneix l' Augusta Couturier que era mestre. Es casen. L'abril del 1945 neixo jo, la primera de les tres germanes, a Avignon. Poc després, per Nadal fan un viatge a Sabadell per conèixer la família. Tanquen la frontera pel bloqueig de l'ONU i per tant ja ens quedem a la ciutat. El comissari de policia interroga el pare i el titlla de "rojo separatista". Ell el corregeix: "Soy blanco separatista", la resposta fou un mastegot i un: ¡És lo mismo, imbécil!

Lluís Casals i García va morir el 26 de juny de 1993. En el número 92 de QUADERN de l'octubre d'aquell mateix any, en **Ramon Vall i Rimblas**, ex-alumne seu, recorda com en Lluís fou el jove director de l'Institut-Escola M.B.Cossio l'any 1936: "per acollir-nos i intentar que prosseguisim una vida civilitzada, enmig del caos i del desordre regnants arreu (...) És important constatar que un mestre amb el qual havíem conviscut un sol curs, i encara curt, ens hagués marcat tant. He oblidat l'assignatura que ens donava, però no he oblidat mai aquells altres ensenyaments esmentats suara. I és que és molt més important forjar homes que no fornir coneixements d'una matèria".

La Muriel continua amb el relat de records esparsos del pare

El pare era "blanc", perquè fou un jove cristià i catalanista seguidor d'en Carrasco Formiguera, fidel a la República democràticament assolida. Va saber mantenir a través de l' Institut-Escola la tradició pedagògica dels Escolapis.

En el meu cas des de ben jove trobava divertit això de formar part d'una família de cultures barrejades. A casa sempre hem parlat dues llengües, català i francès, i no hi ha hagut mai cap problema. Tinc dues germanes més: Isabel, advocada i la Montserrat, que és periodista, corresponental de l'Avui a París i fins el 2002 de Catalunya Ràdio i col·laborant amb TV3 en un documental impressionant sobre els refugiats de la guerra civil.

Escribia la Muriel en l'article titulat, senzillament: **El Pare...** al citat QUADERN de l'octubre del 93: "Ja ho veus, pare, tu que volies tenir un noi i dir-li Elies per amistat amb els teus companys jueus de la Resistència, deixes tres filles que seguim camins que tu havies començat. Recordes aquell 11 de setembre, quan vam anar junts a deixar, clandestinament, una flor al lloc on encara no hi havia l'estàtua de Rafel Casanova?. Nosaltres tampoc no ho oblidem"

En Lluís Casals i García, advocat i home de lletres, guardonat amb la Gran Creu de Sant Ramon de Penyafort pels seus mèrits en l'àmbit del Dret, i distingit per la República Francesa amb la Legió d'Honor, va merèixer tothora la consideració i l'afecte dels companys de QUADERN, del Patronat de la Fundació Amics de les Arts i les Lletres, de Sabadell, al qual pertanyia essent-ne un dels fundadors.